VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Za kuriozitami a pohádkovým náměstím do Pelhřimova

GPS souřadnice: 49.4311088, 15.2245367

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Lehká trasa pro všechny od 7 do 99 let. Výlet je možné projet s kočárkem a na kole. I pejsky vzít můžete. Jen musejí být ve městě na vodítku.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 115 km ujedete za hodinu a kousek. Pojedete po D1 a u sjezdu na Humpolec odbočíte na Pelhřimov.

Parkování: Ideálně v Růžové ulici. Za hodinu parkování zaplatíte 20 Kč.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Možnost občerstvení: Všude na trase.

Nejbližší další výlet od agentury Velká dobrodružství: Třešť, Hlinsko, Žďár nad Sázavou, Jihlava, Telč, Polička, hrad Pernštejn.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová

Trasu testovali sourozenci Martin, Eva a Iva z Humpolce.

Postřehy dětí:
Martin (9 let):„Na náměstí jsou krásné domečky, ale nejlepší byly rekordy ve věži. Jen tam byla zima!
Evička (11 let): „Oblékl jsem si největší bundu na světě a nasadil největšího kulicha, pak jsem podrbal obrovského Kukyho.“
Ivanka (11 let):„Mně se nejvíce líbili papoušci v parku.“

Pelhřimovské peklo

Otvírací doba - 1. 10.–31. 5. - pondělí-pátek: 9:00–12:30 / 13:00–17:00, **sobota:** 9:00–12:30
1. 6.–30. 9. - denně: 9:00–12:30 /13:00–17:00
Vstupné: děti 30 Kč / dospělí 50 Kč

Vyhlídková věž (od 1. 5. do 30. 9.)

Otvírací doba: pondělí–pátek: 9:00–12:00 / 12:30–17:00
sobota, neděle: 10:00–12:00 / 12:30–17:00

Vstupné: dospělí 50 Kč / senioři, studenti, děti 30 Kč

Muzeum rekordů:
Otvírací doba: denně 9:00–17:00

Jednotné vstupné (Muzeum rekordů + Zlaté české ručičky):
dospělí 200 Kč / děti 6–15 let 130 Kč / rodinné vstupné 520 Kč

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

pelhřimovský výlet je určen pro malé děti, protože trasa je krátká a plná hledacích úkolů, pohádkových bytostí a legrace. Nejprve projdeme historickou část města, prohlédneme si překrásné památky, vylezeme na věž a pokusíme se najít nejmenší sošku na náměstí. Ukážeme vám krásný park a pak už vás pozveme do staré věže, do Muzea rekordů a také do expozice Zlaté české ručičky. Tajenka se ovšem luští jen po městě. Do muzea jít vůbec nemusíte, pokud nechcete. Budeme hledat tajné symboly na domech i skrytá písmenka na sochách a dospěláci mohou zavzpomínat třeba na známý český seriál *Návštěvníci*, který se zde mimo jiné natáčel.

Výlet vznikl s laskavou podporou Turistické informačního centra Pelhřimov a s pomocí a dotací Fondu kraje Vysočina. Díky tomu je pro všechny výletníky zdarma. PROJEKT TIC Pelhřimov 2024 – digitalizace a modernizace služeb byl podpořen z programu Turistická informační centra 2024.

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, dnešní cesta za hádankou povede památkovou rezervací. Čeká vás výstup na kostelní věž, ale také Peklo, papoušci, dvouhlavá orlice a mamut. Jak je to možné? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Když ji po vyluštění přinesete do Turistického informačního centra Pelhřimov, dostanete za ni dáreček.

Mapa výletu

DOMOV SENIORŮ
J. NEPOMUCKÝ
MUZEUM REKORDŮ A KURIOZIT
KOSTEL SV. BARTOLOMĚJE
RADNICE
DOLNÍ BRÁNA
DOMEČEK F. B. VAŇKA
ZÁMEK
MUZEUM STRAŠIDEL
START CÍL
DIVADLO L. HUPSKÉHO
SOLNÍ BRÁNA
HORNÍ BRÁNA
Za strašidly, čerty a staletými památkami do Pelhřimova
PODPOŘIL
Kraj Vysočina
FOND VYSOČINY

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujte v ulici Růžové a vydejte se na náměstí ke krásným domečkům (k ulici Růžové tak budete stát zády). Domečky jsou barevné a jeden hezčí než druhý.

Růžová ulice připomíná jednu známou pohádku. Víte, kterou máme na mysli? Jakpak se v ní jmenovala princezna? Co se jí stalo? Jak dlouho spala? Představte si, že kdyby usnula před 100 roky, tak by své město po probuzení hned poznala. Domečky na náměstí tu stojí skoro úplně stejně jako před stoletím.

Velké čtvercové **Masarykovo náměstí**, které je mimochodem jedno z největších v republice, prakticky nezměnilo velikost od středověku, kdy bylo založeno. Pravda, domečky se měnily. Asi i proto jsou na náměstí zastoupeny snad všechny významné stavební slohy. Gotikou počínaje a funkcionalismem první republiky konče. Dokážou školáčci nebo rodiče určit alespoň dva nich? Pomůžeme vám, nebojte.

Podíváme-li se napravo, uvidíme na náměstí rohový dům čp. 80 s okrovou fasádou. Na jeho místě údajně ve středověku stávala radnice. Sněmů se zde účastnil také budoucí český král Jiří z Poděbrad.

V sousedním domě čp. 79 oslazovalo v období mezi dvěma světovými válkami kolemjdoucím život pověstné cukrářství *U Lipských*. Také se zde narodily dvě známé osobnosti: bratři Oldřich a Lubomír Lipští. Rodinu připomíná pamětní deska odhalená v roce 2003. Za chvilku vám také ukážeme jejich muzeum.

Nalevo nyní vidíme malinký růžový dům a hned vedle něj zeleno-bílý domek čp. 31. Vidíte nad okny nějaké zvíře? Je to dravec a má souvislost s Moravou. Často bývá zobrazován se dvěma hlavami. Možná to bude tím, že jde o samici dravce, takže vlastně ptačí ženu. A většina žen na světě neví, kde jim hlava stojí, případně hlavy ráda ztrácí. Takže by se jim dvě hlavinky náramně šikly. Dravce dnes ještě několikrát uvidíme, proto nezapomeňte kontrolovat, kolik jich je vybavených hlavovou rezervou.

Nedaleko stojí na této straně náměstí krásný secesní a zdařile zrekonstruovaný dům. Je to **hotel Slávie**. Vidíte, jak je krásně nazdobený? Secese se vyznačuje právě tím, že je zdobná. A že k okrášlení čehokoli ráda používá rostlinné, zejména květinové motivy.

Pokud popojdete ještě o pár metrů dále, tak mezi domy vykukuje po levé straně **Horní brána**, od které se budeme vracet z konce výletu.

Přímo před námi stojí žlutobílý dům čp. 18. Jeho rokokový štít zdobí obraz, na kterém je svatý Florián a právě hasí hořící náměstí.

1. **Jakou barvu má jeho prapor?**

Florián je považován za patrona profesí, které souvisejí s ohněm: hasičů, hutníků, kominíků, hrnčířů či pekařů. Obvykle je znázorňován v oblečení římského důstojníka s nádobou na hašení. (Kýbl to ovšem nebývá, ba dokonce ani minimax. Spíše nějaký obří džbán.) Nebo už přímo hasí plameny. V českých zemích patří k nejuctívanějším světcům.

Že ho tady mají vymalovaného, není náhoda, ale prevence. Střed města byl totiž v 18. a 19. století poničen hned dvěma děsivými požáry. Právě ty však „mohou“ za to, že je dnes náměstí tak pěkné. Na spáleništích si lidé vystavěly nové domy v nových stylech.

Víte, které číslo vyťukat, když začne hořet? Je to 150. Nula vypadá jako rybník. Tedy voda, kterou hasiči potřebují. Tak si to pamatujte. Pokud byste chtěli volat policii, ťukejte 158. Osmička zase trochu vypadá jako pouta, podle toho si zapamatujete i tohle číslo. Zbývá záchranka 155. Což je na konci pětka, která malinko připomíná invalidní vozíček. Bez těchto pomůcek, kterým se říká mnemotechnické, bychom si to nepamatovali dodnes…

Překrásnou renesanční psaníčkovou sgrafitovou výzdobu vidíme na domě čp. 17. Kdysi v něm sídlil královský purkrabí, dnes se v něm usalašili bubáci. Ve sklepení domu totiž najdeme **Muzeum strašidel**.

Znáte nějaké strašidelné bytosti? Třeba z večerníčků? My máme rádi pohádky *Bubáci a hastrmani* a také třeba *O zvířátkách pana Krbce*.

V muzeu mohou návštěvníci zhlédnout repliky nadpřirozených bytostí, které se v okolí Pelhřimova skutečně vyskytují nebo vyskytovaly. :) Pokud budete mít chuť, zajděte se sem po výletě podívat.

Od strašidel se vydáme ke **kašně se sochou svatého Jakuba**.

Podívejte se na světce zepředu.

2. **Jak se jmenuje prst, kterým si přidržuje džbán?**

Najdete na kašně letopočet?

Zdroj vody pro obyvatele původně napájel pramen Belka vyvěrající v horní části Hrnčířské ulice. Poté to za něj vzal vodovod. Přesněji řečeno potrubí, kterým proudila voda ze Strachovských rybníků. Zda byla pitná, se pelhřimovské archivy nezmiňují. Proč došlo k výměně pramenité vody za rybniční?

Vysvětlením je možná fakt, že se prameni říkalo také Kbelka. Voda z něj prý chutnala jako máslo vyndané z kbelíku. Umíte si takovou chuť představit? My moc ne, protože už máslo skladujeme v chladničce. Ale v místech, kde nebyla elektřina, býval v létě tenhle způsob uchovávání ve vodě v kýbli normální ještě na sklonku minulého století. Jak ale chutnala voda, do které se máslo nořilo, či takové vykoupané máslo samo o sobě?

Kamenný sv. Jakub je oděn v poutnickém šatu, který je ozdoben lasturami. Pravděpodobně jde o mušle svatého Jakuba, správně hřebenatky svatojakubské. Jak nakonec jinak.

Původně jsme se domnívali, že s sebou poutník středomořské mlže nosil jako svačinku. Pochutnávali si na nich ostatně už pralidé a Aristoteles doporučuje jejich pečení na roštu s octem a solí. Hřebenatka chutná jako jemné maso oříškové chuti. Jenže pak nám došlo, že by se světci ve španělském horku tyhle plody moře bleskově zkazily. Je s nimi spojován z jiného důvodu. Údajně totiž ostatky sv. Jakuba vydávaly takovou zář, že když je míjel jakýsi rytíř, oř se mu splašil a skočil do moře. Byť neuměl plavat, podařilo se nešťastníka vylovit živého. Na znamení zázračné záchrany bylo jeho brnění pokryto hřebenatkami. Od těch časů hřebenatky svatojakubské prostě ke sv. Jakubovi a jeho pouti patří. Kdo se na ni vydá, nosí páry lastur jako symbol lásky k Bohu i bližním a schránky mu slouží také jako nádoby na pití.
Pelhřimovský sv. Jakub má klobouk spuštěný na záda a v ruce třímá typickou poutnickou hůl zakončenou křížkem. Tento světec je patronem Španělska, a jak jste už určitě pochopili, je rovněž patronem poutníků.

A symbol poutníka je pro Pelhřimov velmi důležitý.

Jedna z pověstí vypráví, že biskup Peregrin, který se při své pouti do Říma v letech 1225 až 1226 zastavil u studánky Belky, byl natolik okouzlen krásou krajiny, že zde založil město, kterému dal své jméno. No a právě z něj se vyvinul dnešní název Pelhřimov. Měšťané mu projevili nehynoucí vděčnost tím, že biskupovu siluetu umístili do svého městského znaku. Za chvíli se o tom budeme moci přesvědčit.

Od kašny se pomaličku přesouváme k budově informačního centra. Po levici nyní vidíte žlutý dům čp. 13, který vypadá trošku jinak než statní. Který to je?

Ve **Fárově domě**, který míval kdysi barokní fasádu a mansardovou střechu, býval hostinec *U zlatého soudku*. V letech 1913 až 1914 byl podle návrhu významného pražského architekta Pavla Janáka přestavěn v kubistickém slohu. Což je ten, co si libuje v hranatých a různě „kostičkatých“ tvarech.

Kromě budovy zámku a kostela sv. Bartoloměje si v cípu náměstí určitě všimneme domu čp. 10. Tomu se říká podle příjmení měšťana Kryštofa – **Šrejnarův dům**. Byl vystavěn v roce 1614 v renesančním slohu a v současné době v něm sídlí **Turistické informační centrum Pelhřimov, MÚZYum Lipských** a **Pelhřimovské peklo**.

Právě milé dámy z tohoto centra si pro vás u nás tento výlet objednaly a byly při jeho tvorbě nesmírně nápomocné. Zamávejte jim do oken a po výletě si právě tady nezapomeňte vyzvednout dáreček.
Ve zdejším Pekle s velkým P si můžete zkusit, jaký je ohřev v kotli, jak se spí na Záhořově loži či sedí na Luciferově trůnu. Pekelná váha zase napoví, jak velký hříšník jste.

Kdo se bojí čertů? Jak se jmenují další bájné bytosti, které s rohatci chodí po domech v prosinci?

O pekelnících si povyprávíme na konci dnešního výletu.

MÚZYum Lipských (expozice významných filmových rodáků bratří Lipských) , které v tomto domě také můžete navštívit, vzniklo k poctě slavných rodáků z Pelhřimova – rodu Lipských. Nejznámější z této rodiny jsou režisér Oldřich Lipský a jeho bratr herec Lubomír Lipský. K prohlédnutí je zde expozice a v biografu můžete zhlédnout sestřih nejznámějších filmových scén bratrů Lipských. V další části, která je nazvaná *Velká filmová loupež*, můžete vstoupit do děje jejich nejznámějších filmů.

Fotografie, plakáty a nejrůznější žertovné rekvizity vám představí snímky, na nichž se bratři Lipští coby režisér a herec podíleli. Například *Šest medvědů s Cibulkou, Ať žijí duchové* nebo *Čtyři vraždy stačí, drahoušku*. Najdete tu také tajemný hrad v Karpatech či Adélu, která ještě nevečeřela!

Znáte některé z těchto bijáků? Tipneme si, že nejspíš asi jenom „duchy“.

Vzpomenete si na písničku?

Hajný je lesa pán,
zvěří je milován.
Hajný je lesa král
a každej pytlák se ho vždycky bál.

Hajného tady nemáme, duchy také ne, tak vyrazíme k zámku.

Nejdříve si však vyzvedneme další písmenko do tajenky u rozcestníku.

Najděte zelenou značku a lokaci, která je odsud právě po zelené vzdálena 9 km.

3. **Napište název obce.**

Vidíte zámek? Míříme k němu. Je to ta krásná červeno-bílá budova, vedle které vyčuhuje zelený růžek jiné stavby.

Jaký tvar má tento domeček, se vůbec nepokoušíme říci. Vy ano?

Zámek pánů z Říčan byl vybudován v roce 1550 a barokně přestavěn v roce 1770. Zámecká síň je zdobená freskami, které znázorňují biblické výjevy. Na věžičce je orloj s pohyblivými figurkami.

Poznáte postavy? Co drží v ruce? Věděli byste, ve kterém dalším českém městě najdete orloj?

Po velkém požáru města v roce 1561 byla část zámku renesančně přestavěna do dvou poschodí. Roku 1682 další velký požár způsobil, že byly pro změnu zahájeny rozsáhlé přestavby v barokním slohu. Předělána byla i Solní brána, přibylo schodiště a také byla připojena městská šatlava. V zámku dnes sídlí *Muzeum Vysočiny*.

Před sídlem stojí socha svatého muže. Zjistěte, kdo to je. Vzpomenou si školáci, kde a kým byl ukončen jeho život. Víte? Bylo to daleko odsud, až u Labe…

Otázka pro rodiče: Zkuste si tipnout, jak daleko je Stará Boleslav. Máte na to pět sekund. Pak výsledky porovnáme. Kdo bude tipem nejdál, musí Václavovu sochu třikrát oběhnout. :)

Pelhřimov je od Brandýsa nad Labem vzdálen 134 km.

Víte, jak dlouho byste tuhle vzdálenost šli pěšky? Asi 45 hodin. Kolik je to dní?

Najděte nyní sochu, která drží v ruce meč a váhy. To bude asi jedna dáma, která by měla být slepá, ale často není. Říká se jí Spravedlnost! A víte, proč by měla být nevidomá či mít alespoň zavázané nebo zavřené oči?

Projdeme **Solní branou** a vydáme se doprava k **divadlu Lubomíra Lipského**. Bydliště múzy Thálie původně (v roce 1707) sloužilo jako solnice, tedy sklad soli. Roku 1766 však při požáru města budova vyhořela a sůl byla přemístěna do špýcharu.

V letech 1895 až 1896 místní stavitel Stanislav Rokos vysloužilé skladiště prodloužil asi o šest metrů a proměnil je v

podlouhlou jednopatrovou budovu v neoklasicistním stylu. Hlavní průčelí je obráceno do Solní ulice a ke vchodu do děkanského kostela. Vidíte místo, kde se solnice prodlužovala? A cítíte ještě stále ve vzduchu sůl? :) Oj, jako bychom byli u moře a cpali se hřebenatkami…

Jak se jmenuje pohádka, ve které tento nerost hraje hlavní roli? Vzpomenete si na jména tří princezen? Alespoň tu nejmladší byste mohli vykutat z paměti. Její jméno začíná na M.

Nad schodištěm je krásný barevný erb. Vidíte poutníka? A dvouhlavou orlici? Dokonce i lastury jsou trochu vidět!

Kolem divadla projdeme tak, abychom zabrzdili přímo u vchodu do **kostela sv. Bartoloměje.** Proč? Protože jeden z nejkrásnějších pohledů na město a okolí se vám otevře z ochozu jeho vyhlídkové věže ve výšce 30 metrů.

Děti si mohou cestu nahoru zpestřit vynesením dvou plyšových koz Rózy a Rézy, které prý údajně před lety „bydlely“ s rodinou hlásného nahoře ve věži. Když se jim nechtělo z pastvy po schodech domů, musel je hlásný vynášet.

Kdo absolvuje cestu s kozou, může se těšit, že po návratu z vrcholu obdrží diplom.

Ti, co neponesou kozy, alespoň po každých dvaceti schodech zamečí! :)

Když jsme u těch koz… Znáte o nich nějakou pohádku? Co třeba tu *O sedmi kůzlátkách*? Napadají nás ještě *Zvířatka a Petrovští* či *Kozí příběh*.

Ledva slezete z věže, obejděte kostel a zkuste na zdi u hlavního vchodu do svatostánku najít cedulku *VÝŠKOVÁ ZNAČKA.*

4. **Opište poslední slovo z cedulky.**

Kdo najde kříž se zlatým Ježíšem? Vidíte letopočet pod ním? Kdo z vás se v tomto roce narodil? Možná nějaká hodně mladá maminka nebo starší sestřička či bráška.

Od kostela se vydejte doleva a projděte kovanou bránou s nápisem *Děkanská zahrada* - dojdete na krásné místo, kde se vám bude moc líbit. Hlavně na jaře!

Děkanská zahrada od roku 1603 náležela pelhřimovské faře. Ve třicátých letech 20. století ji značně zpustlou a zanedbanou obnovil děkan F. B. Vaněk, který zde vybudoval nejkrásnější park ve městě.

V zahradním domku byla později na jeho počest zřízena malá expozice. Tento vlastenecký kněz zemřel v koncentračním táboře v Dachau. V domku rád pobýval a psal své články, knihy či kázání. V roce 2015 mu v téže zahradě byla odhalena kamenná busta. Najdete ji? Přečtete písmenka pod hlavou? Copak znamenají?

Najděte na domku cedulku. Kolik vidíte hvězdiček? A lipových lístků?

Zkuste také najít sochu dívky a kamenný kříž.

Kamenný kříž najdete až u zadního vchodu do zahrady. Budeme na něm hledat řemeslné nástroje a zbraně. Užasnete, kolik jich na něm je.

Najdete kleště? Kladivo? Žebřík? Meč a srdíčko? Kolik šípů je v srdíčku?

5. **Jak se jmenuje kur pod obrázkem žebříku?**

Kousek od kříže jsou voliéry s papoušky a křepelkami. V jejich sousedství bydlí králíci a mývalí slečna. Ale to už jste určitě zjistili sami, protože papoušci křičí, až se busta děkana otřásá. :)

Exotičtí opeřenci mají jména. Třeba Arnošt a Karin. (To je jeden ze zdejších párečků.) Pozor! Nekrmit! Bolelo by je bříško. K jídlu dostávají od chovatelů přesně to, co potřebují.

U voliér vyjdeme z parku ven. Po východu z Děkanské zahrady pak kráčejte vpravo a směřujte zpět směrem k centrum Hrnčířskou ulicí

Jsme znovu na náměstí. Vcházíme doleva do podloubí nejkrásnějších renesančních domů v Pelhřimově. Na každém z nich je cedulka s popsanou historií. Necháme na vás, abyste si přečetli, co vás zajímá.

Určitě ale zkuste najít na růžovém domečku zvláštní tajný kamenný znak. Je v něm šipka a hned čtyři písmena *S*. Vidíte? Copak si myslíte, že tato šifra znamená? Jste kousek od pekla, tak možná ukazuje místo, kudy se do jeho teplíčka leze. Kdo ví…

První zmínka o **radnici**, která sídlí v domečku banánové barvy na konci podloubí, je z roku 1491. Dům míval původně štít. Roku 1841 byl ale snesen a navzdory pozdějším snahám dodnes neobnoven. (Znáte to. Sundáte ze zdi obrázky, že pověsíte nové – a už na to nikdy nedojde.) Z okna v patře byl 28. října 1918 oznámen vznik samostatné Československé republiky.

Kdo byl prvním československým prezidentem? A kdo byl prvním českým prezidentem? Kdo je prezidentem nyní? ☺

Nyní nás čeká opravdu těžký úkol, protože někde v okolí radnice musíme najít jednu speciální nejmenší sochu na světě.

Máte? Vy jste ale šikulky! Tak teď ještě musíme zapátrat po jednom zvířátku v podloubí.

Zkuste najít znak města. V modrém štítě na zeleném trávníku na něm stojí hradba. Z ní vychází muž oděný v poutnickém šatě se stříbrnými mušlemi a holí v pravé ruce. Už jsme si o něm říkali a vy si to jistě budete navždy pamatovat, že?

6. **Jak se jmenuje zvíře ve znaku?**

Postavte se stejně jako toto zvíře a úplně potichoučku si zařvěte. Teprve pak Palackého ulicí zamíříme k Jihlavské bráně!

Byla vystavěna v 16. století jako součást městského opevnění. Je pětipatrová, vysoká 36 m. Vidíte praporek s hvězdou? A ciferníky?

Pod hlavními hodinami je ještě jeden časostroj. Jak se říká spodním hodinám na věži?

Cedulka níže hlásá, že na vás čeká slavné pelhřimovské muzeum.

Muzeum rekordů a kuriozit *je jediné svého druhu ve střední Evropě. Zároveň je místem pro všechny generace. Od nejmenších až po ty nejstarší. A věřte, že je co obdivovat! V pěti patrech Jihlavské brány se díky agentuře* Dobrý den *podařilo nashromáždit věci, které jinde na světě nenajdete. Přijďte se podívat na stovky největších, nejmenších, nejdelších či nejkratších exponátů. A také na spoustu dalších, které mapují unikátní výkony českých i světových rekordmanů.*

Až si obléknete největší bundu a největšího kulicha, prohlédnete si šaty z knoflíků nebo si vyčistíte zuby největším kartáčkem, můžete pokračovat v pouti.

Jihlavská brána je známá ještě pod jiným názvem. Najděte zelenou cedulku.

7. **Napište název brány.**

Od věže se pár metrů vrátíme a ulicí Dr. Kralerta pokračujeme k dalším zajímavým předmětům.

Stezka a červená turistická značka s názvem *Procházka českou knihou rekordů* totiž spojuje Muzeum rekordů a kuriozit a Zlaté české ručičky.

Cestou potkáte obří šachovou figurku. Kdo ji najde jako první?

Kdo nalevo uvidí kostel s průchozí věží? Mrkneme na něj jen z dálky, náš směr je jiný. Přejdeme opatrně silnici a ulicí Dr. Juhna se kolem krásných břízek dostaneme, kam potřebujeme.

Kdo první uvidí obří exponáty na zahradě? Kdo obří vidličku a nůž?

8. **Jak se jmenuje pravěké zvíře za plotem?**

Základem expozice druhé části muzea je unikátní kolekce více než 90 exponátů vyrobených ze zápalek a zápalkových hlaviček – nejrozsáhlejší svého druhu na světě. K sirkovým výtvorům se postupně přidávaly další a další neuvěřitelné výplody českých, moravských i slovenských rukou. Lze zde také spatřit obřího plyšového medvídka Kukyho nebo největší krasohled. Součástí výstavy je volně přístupná zahrada, která je odpočinkovým místem nejen školních výletů, ale i rodin s dětmi. K vidění jsou na ní třeba obří mamut z proutí, megatrychtýř či konev.

Návštěvu muzea si případně schovejte až na čas po skončení výletu. S námi ještě nemáte splněno. Pokračujeme proto za

zelení a dětskými hřišti. Už to je jen kousek. :)

Nejprve za muzeem přejdeme řeku Bělou, potom se dáme doleva a pak asi po 100 metrech zase přejdeme tok směrem do parku. Dokud nedojdeme až k soše Jana Nepomuckého.

9. **Kolik hvězdiček mu poletuje nad hlavou?**

Víte, kdo byl Nepomuk?

Jan Nepomucký, původně Jan z Pomuku, žil v době krále Václava IV. Díky pilnému studiu a snaze to dotáhl až na generálního vikáře. Do Janova osudu krutě zasáhly velké spory mezi králem a arcibiskupem Janem z Jenštejna. Když Jenštejn překazil královy plány na vytvoření nového biskupství v západních Čechách, panovník se rozhodl provinilce krutě ztrestat. Nejen arcibiskupa, ale i všechny jeho podřízené. Arcibiskup uprchl, Jan z Pomuku a někteří další skončili na mučidlech. Jan mučení nepřežil. Katovi pomocníci ho mrtvého svrhli z Karlova mostu do Vltavy. Dodnes je tam označeno místo, kde se tak stalo. Na kamenném zábradlí je křížek a u něj většinou fronty. Kdo se ho dotkne, tomu se prý splní přání…

Rok po Janově smrti nastalo mimořádné sucho, což lidé považovali za boží trest. Navíc některé církevní kruhy ve snaze krále ještě více očernit začaly šířit zvěsti o Janově statečnosti. Prý jako zpovědník královny nevyzradil její zpovědní tajemství, a proto musel zemřít. Víra v Janovy nadpřirozené schopnosti byla dovršena po třech staletích. Po otevření světcova hrobu z lebky samovolně cosi vypadlo. Všichni se domnívali, že jde o jazyk – symbol faktu, že Jan ve věci královniny zpovědi držel jazyk za zuby. Záhadu vědci rozřešili v roce 1973. Dokázali, že načervenalá tkáň není jazyk, nýbrž část mozku se sraženou krví. Proč se ale rozhodla lebku opustit, stejně nikdo neví.…

Záležitosti kolem Janova jazyka se v jednom ze svých epigramů věnoval Karel Havlíček Borovský. Napsal: *Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku, ať nám Bůh dá, co dal Tobě, by náš jazyk neshnil v hrobě.*

Je to epigram, který se dá naučit nazpaměť za minutu, ovšem na střední škole za něj dostanete jedničku. Zvládnou to rodiče do konce výletu? :)

Pro kontrolu vyplázněte jazyk. Neztratili jste ho, můžeme pokračovat. A to rovnou do parku. Obejdeme ho kolem dokola po stezkách. Nejprve se tedy vydáme doleva.

U naučné tabule *HISTORIE MĚSTSKÝCH SADŮ* odbočíme doprava k domovu pro seniory.

Vznik parku úzce souvisí s činností *Spolku pro zakládání a krášlení města v Pelhřimově.* Vznikl v roce 1881 a jeho členy byly místní významné osobnosti. V roce 1884 pojali „zkrášlovači“ ideu vybudování parku. Vybrali návrh profesora zahradnictví Karla Němce. A představte si, že to byl syn Boženy Němcové! (Možná to spolkaři věděli a Karla si vybrali záměrně, aby byla jejich zelená oáza jako z pohádky.) Tato známá česká spisovatelka totiž sepsala pohádek stovky. Z lidových vyprávění, ale nic bychom za to nedali, že si jich řadu i sama vymyslela. Většinu z nich určitě znáte i vy. Třeba tu o němém princi s páskou přes oko, o chytré slečně, co přelstila i panovníka, či o třech kamarádech, z nichž jeden trpěl obezitou, druhý přehnanou výškou a třetí oční úchylkou. Nebo třeba pohádky o ročních obdobích, slunci, větru, měsíci… Uhodli jste všechny? :)

Zkuste si navzájem dát podobné hádanky s názvy pohádek.
Jak tak brousíme kolem domova seniorů, napadá nás, že úplně nejznámější knížka Boženy Němcové vypráví právě o seniorce, dávné důchodkyni. Ovšem bez důchodu, protože ty se tehdy ještě nevyplácely. Takže bylo každému fuk, že se dotyčná rozhodla pro zasloužený odpočinek už v pětapadesáti. Ano, právě v tomto věku přijíždí Magdalena Novotná do Ratibořic. Musela ji ovšem živit dcera Terezka, která k sobě mladistvou babičku svých dětí pozvala jen proto, že neměla na chůvu. Takže: Rodiče, neradujte se!

Jan Němec návrh ostrova městské zeleně postupně zrealizoval. V následujících letech v parku vznikla restaurace a byl rozšířen na téměř 18 hektarů. Jak se vám tady líbí? Asi hlavně dětská hřiště, že? Nedivíme se, jsou krásná!

U domova pro seniory opět odbočíme doprava.

Zkuste najít *Strom republiky* a kámen u něj. Jaké zvíře na něm zříte? Kdepak my ho už dnes viděli? :)

Na kameni je zlatý nápis. Ve kterém měsíci byla lípa vysazena?

10. Napište název měsíce.

Za pět minut se dostaneme zpátky k Janu Nepomuckému a od něj zase cestou, kterou už známe, k muzeu. Tak si ještě můžeme říct několik zajímavostí.

Rodiče a prarodiče určitě znají Pelhřimov i díky hlášce Rudolfa Hrušínského z filmu *Vesničko má středisková*. Jako lékař v ní pacientovi a pelhřimovskému rodákovi, kterého hraje Jiří Lír, říká: „*Jeď do Pelhřimova, prohlídni si krematorium, ať víš, do čeho jdeš*.“ Co také říct někomu, kdo má stále mylný pocit, že už leží hrobníkovi na lopatě a není mu pomoci?! V Pelhřimově však nikdy žádné skutečné krematorium nebylo a není. Nejbližší se nachází v Jihlavě. V roce 2010 bylo vybudováno pouze recesistické krematorium, které následně představitelé města společně s hasiči slavnostně zapálili. A pokud snad některé z dětí netuší, k čemu je dobré krematorium, nechť mu to zákonní zástupci vysvětlí. My si to pro dnešek odpustíme.

Jsme zpátky u muzea. Tady se naše cesty začnou rozdělovat. Tajenku už máme vyluštěnou, takže je jedno, kterou cestou se vrátíme na start výletu.

Kdo nechce jít do muzea, může jít do Pekla. Kterým směrem je? Kdo si to pamatuje?

Děti, kdo se bojí čertů? My strašně! Víte o nich něco? Schválně: Kdo si vzpomene na nějakou pohádku s čertem? Třeba *S čerty nejsou žerty* a *Dalskabáty, hříšná ves*. Nebo na čertovské jméno?

Víte, jak se jmenuje vládce pekel? Podobně jako autorka tohoto textu. :)

Lucifer! Raně křesťanská tradice považovala Lucifera nebo také Satana za proklatě temnou postavu – protivníka Boha. Lucifer prý byl původně jedním z nejvyšších andělů. Zatoužil však rovnat se Bohu a ten jej za trest srazil z nebe. Z anděla se stal ďábel, kníže pekel, zosobnění zla.

Od muzea se můžeme vrátit na start našeho výletu cestou, kterou dobře znáte – tedy po červené. Nebo můžete jít jinudy: kolem řeky, pak odbočit do ulice Václava Petrů a z ní na Příkopy. Ty nás kolem zbytků hradeb odvedou až k Horní bráně, ze které se dostaneme na náměstí. Dokončíme tak krásně kružnici, kterou jsme chůzí městem vykreslili.

I naše tajenka je krásně doplněná. Copak to z ní na nás kouká? Je to jméno kostela, u kterého jsme dnes byli a vynášeli na jeho věž kozy. :)

Vše je hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zajít s vyluštěnou tajenkou do Turistického a informačního centra Pelhřimov a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

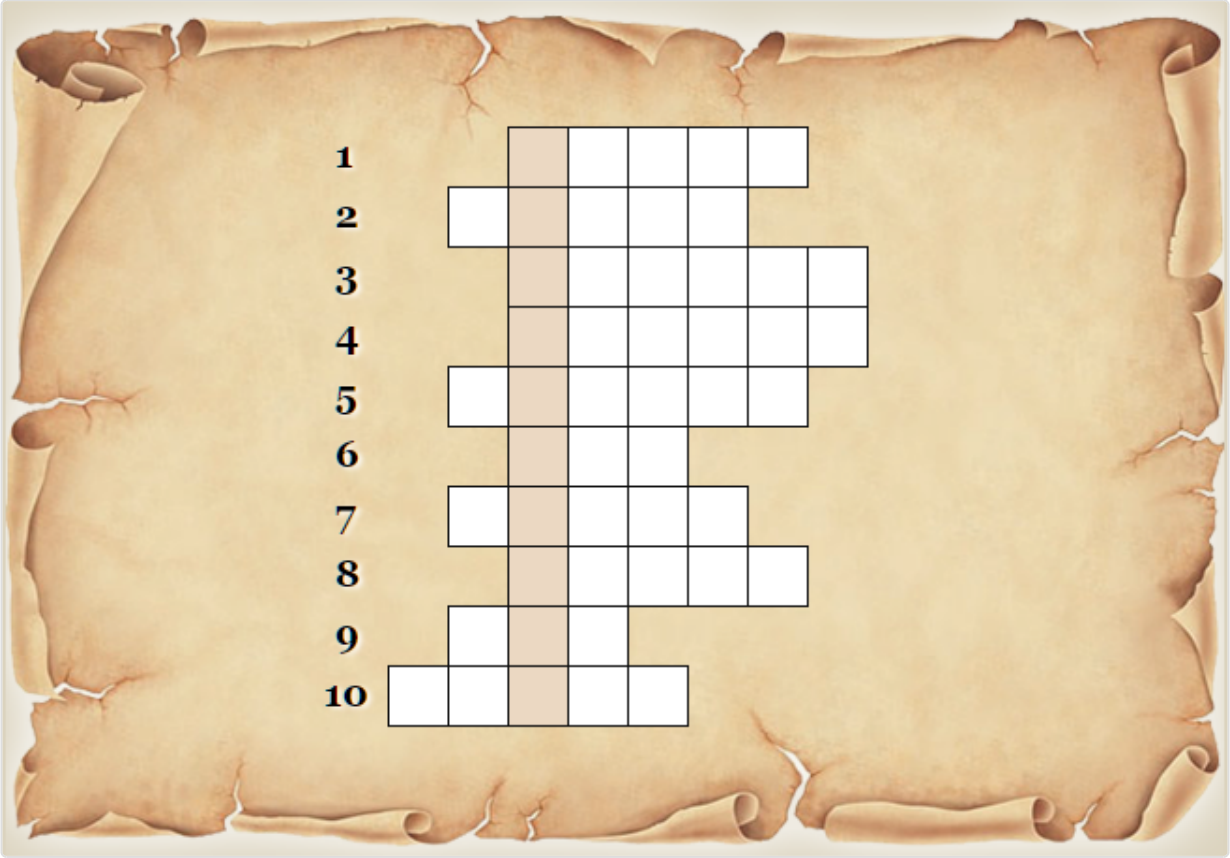
Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.pelhrimovsko.cz, www.mestopelhrimov.cz, K. J. Erben: Hrnečku, vař!

PROJEKT TIC Pelhřimov 2024 – digitalizace a modernizace služeb byl podpořen z programu Turistická informační centra 2024.

Otázky k tajence

1. **Jakou barvu má jeho prapor?**
2. **Jak se jmenuje prst, kterým si přidržuje džbán?**
3. **Napište název obce.**
4. **Opište poslední slovo z cedulky.**
5. **Jak se jmenuje kur?**
6. **Jak se jmenuje zvíře ve znaku?**
7. **Napište název brány.**
8. **Jak se jmenuje pravěké zvíře?**
9. **Kolik hvězdiček mu poletuje nad hlavou?**
10. **Napište název měsíce.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 01.11.2026 11:31